

Gimleprogrammet

Trykt i »Socialdemokraten« 10. juni 1876.

1. Arbejdet er Kilden til al Rigdom og Kultur, og bør hele Udbyttet tilfalde dem, som arbejder. I det nuværende Samfund er Arbejdsmidlerne Kapitalisternes Monopol, Afhængigheden fra Arbejderklassens Side lige over for dem, som har tilegnet sig Udbyttet af Aartusinders Arbejde, er Aarsagen til Nøden og Elendigheden, som bestandig tynger paa Arbejderstanden, Samfundets nyttigste Medlemmer. For at befri Arbejderstanden for den Byrde, som bestandig ligger paa den, udfordres det, at Arbejdsmidlerne bliver fælles Ejendom og staar til Afbenyttelse for alle Medlemmer i Samfundet, saa at det rene Udbytte tilfalder Enhver og bliver uddelt paa en retfærdig Maade. Det maa være Arbejderklassens Værk at befri Arbejdet. Alle andre Klasser er lige over for den kun en reaktionær Masse.

2. Udgaende fra disse Grundsætninger stræber det danske socialdemokratiske Arbejderparti ved alle lovlige Midler efter en fri Stat og et socialistisk Samfund. Afskaffelsen af Lønarbejds-Systemet, samt enhver Slags Udbytning, ligemeget i hvilken Form den optræder. Udryddelsen af alle sociale og politiske Uligheder. Det danske socialdemokratiske Arbejderparti virker nærmest i en national Stamme, men er overbevist om Arbejderbevægelsens internationale Karakter, og beredt til at opofre Alt og opfylde alle Pligter for at hidføre: Frihed, Lighed og Broderkærlighed blandt alle Nationer. Det danske socialdemokratiske Arbejderparti fordrer, for at begynde at løse det sociale Spørgsmaal, Indrettelsen af Produktionsforeninger med Statshjælp under det arbejdende Folks demokratiske Kontrol. Produktionsforeningerne er for Industri og Agerdyrkning paa den Maade at indrette, at den socialistiske Organisation kan opstå af fælles Arbejde. Præstegaardsjorderne inddrages, og anden til Salg værende Landejendom købes af Staten og bortforpagtes derefter af denne til Husmænd og andre Landarbejdere.

Det socialdemokratiske Arbejderparti fordrer som Statens Fundament:

- 1. Almindelig, lige og direkte Valgret med hemmelig Stemmeafgivning for ethvert Medlem af Staten, baade Mænd og Kvinder, fra det 22de Aar til alle Stats- og Kommune-Institutioner. Valgdagen skal være paa en Søndag eller Helligdag.
- 2. Direkte Lovgivning igennem Folket. Afskaffelsen af Tokammer-systemet.
- 3. Afskaffelsen af den staaende Hær. Indførelsen af et almindeligt Folkeværn.
- 4. Afskaffelse af alle Presselove, Forenings- og Forsamlingslove, samt alle øvrige Love, hvorved et Folk kan blive forhindret i at tilkendegive sine Tanker i Ord og Skrift.
- 5. Almindelige Folkeopdragelses-Instituter, organiserede af Staten, almindelig lige og obligatorisk Skoleundervisning. Religionen erklæres for Privatsag.

Det danske socialdemokratiske Arbejderparti fordrer under det nuværende kapitalistiske Herredømme:

- 1. Indførelsen af en Skat med stigende Skala. Afskaffelsen af alle indirekte Skatter.
- 2. Retslig Bistand i hver Henseende. Rettergangen skal være offentlig og mundtlig.
- 3. Afskaffelse af Cellesystemet, samt Adskillelse imellem politiske og saakaldte simple Forbrydere.
- 4. Uindskrænket Foreningsret.
- 5. Indførelsen af en Normalarbejdsdag. Søn- og Helligdagsarbejde samt Natarbejde forbydes.
- 6. Forbudelse af Børnearbejde samt alt Arbejde i saadanne Fabrikker, hvor Helbred og Sædelighed gaar tabt.
- 7. Sanitetskontrol af Arbejderboligerne. Tilsyn med Fabrik, Værksted og Husindustri ved Embedsmænd, valgt af Arbejderne.
- 8. Fuldstændig Ret til at forvalte Syge- og Understøttelseskasser uden Regeringens Indblanding i samme.
- 9. Staten bør drage human Omsorg for Syge, Gamle og Arbejdsinvalidider.